

بکارگیری فناوری‌های جدید در حوزه‌های نفت و گاز

سخنرانی پژوهشی "مطالعات پشتیبان تصمیم‌سازی در حوزه‌های تولید و صادرات گاز و فرآورده‌های آن" ۴ شهریور ماه سال جاری با حضور پژوهشگران موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی و سایر علاقه‌مندان برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی حسن ولی بیگی مجری این طرح گفت: صادرات گاز طبیعی علاوه بر اینکه ارزش افزوده زیادی نصیب کشور نمی‌کند، با محدودیت صادرات به مناطق دور دست نیز مواجه است.

وی با اشاره به اینکه با توجه به نیاز به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، صادرات گاز طبیعی نباید چندان مورد تاکید قرار گیرد افزود: سوق دادن صنعت گاز کشور به سمت تولید فرآورده‌های گازی جهت ایجاد ارزش افزوده بالاتر و اشتغال در کشور، امروزه به امری اجتناب‌ناپذیر تبدیل شده است.

ولی بیگی اظهار کرد: با پیشرفتهای فناوری‌های فناورانه‌ای که در جهان در حال وقوع است (سی.ان.جی و ال.ان.جی نمونه از این فناوری‌ها است) می‌توان مشکلات فعلی صادرات گاز طبیعی را حل و کالاهای با ارزش افزوده بالاتر را صادر کرد.

مجری این طرح گاز طبیعی را منبع مهم تامین انرژی در قرن جدید دانست و گفت: توسعه سریع صنعت گاز نیز از فناوری‌های مهمی تأثیر پذیرفته است که از اواسط قرن بیستم مطرح شده‌اند. با توجه به توانایی‌های موجود فناوری برای انتقال گاز به مناطق دوردست، روش ال.ان.جی یا گاز طبیعی مایع شده به عنوان یک روش اقتصادی، توانسته است دشواری حمل گاز را تا حد زیادی برطرف سازد.

وی فناوری تبدیل گاز به فرآورده‌های مایع (GTL) را نیز راهکاری مناسب برای انتقال گاز به بازارهای دوردست عنوان کرد و افزود: هر چند هنوز این روش اخیر بصورت گسترده مورد استفاده قرار نگرفته، اما حمل فرآورده‌های مایع به بازارهای مصرف بسیار ساده‌تر و کم‌هزینه‌تر از روش تبدیل ال.ان.جی است.

ولی بیگی ادامه داد: بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که طی دهه اخیر در بین فرآورده‌های قابل استحصال از طریق فرایند GTL، یعنی گازوئیل و نفت سفید، بنزین و نفت، متانول، دی‌متیل اتر و واکس به ترتیب با ۳۲/۴ درصد، ۲/۹، ۰/۸، و ۰/۲ درصد مهمترین نیازهای وارداتی جهان در بین فرآورده‌های مورد نظر بوده است.

وی خاطر نشان کرد: مطالعه وضعیت تقاضای جهانی فراورده‌ها مورد نظر حاکی از آن است که به ترتیب قاره‌های آسیا، اروپا و آمریکای شمالی مهمترین مناطق جهان در جذب این فرآورده‌ها به شمار می‌روند. این در حالی است که بخش اعظم تقاضا قبل از این دهه، متعلق به اروپا بوده است، اما کشورهای آسیایی سهم خود را افزایش دادند. وی بر تصمیم‌گیری در خصوص بکارگیری فناوری‌های جدید در حوزه‌های نفت و گاز تاکید و افزود: این تصمیم‌گیری نیاز به فرهنگ‌سازی و مطالعات پشتیبان دارد تا تصمیم‌گیرندگان بر اساس اطلاعات حال و آینده بتوانند تصمیمات اصولی و مدیریتی مناسبی اتخاذ نمایند.

این پژوهشگر ادامه داد: ایران با دارا بودن ۱۵/۹ درصد ذخایر گازی جهان و ۴/۶ درصد تولید گاز طبیعی جهان، بدون شک می‌تواند نقش بسزایی در تامین انرژی جهانی در آینده داشته باشد همچنین از سوی دیگر هر چند در شرایط کنونی سهم چندانی از تجارت جهانی نداریم لیکن در سند چشم‌انداز کشور آورده شده است که ۸ تا ۱۰ درصد سهم تجارت جهانی گاز و فرآورده‌های گازی در افق چشم‌انداز باید به ایران اختصاص یابد.

وی گفت: بنابراین صادرات گاز طبیعی چندان نمی‌تواند ارزش افزوده‌ای برای کشور به همراه داشته باشد و درآمد ارزی ناشی از آن نیز کمتر خواهد بود.

مجری این طرح با بیان اینکه ایران در راستای تامین تقاضای جهانی و افزایش صادرات طی دهه اخیر بجز فراورده دی‌متیل اتر در خصوص سایر فراورده‌ها، روند رو به رشدی را تجربه کرده است گفت: بطوریکه به ترتیب در مورد واکس از رشد ۳۵/۵ درصدی، متانول از رشد ۳۲/۹ درصدی، بنزین و نفتا از رشد ۱۳ درصدی و گازوئیل و نفت سفید از رشد ۱۱/۴ درصدی برخوردار بوده است؛ که در این بین با توجه به حجم بالای صادرات متانول از سوی ایران، رشد تقاضای واردات جهانی این محصول بسیار با اهمیت‌تر از سایر فرآورده‌ها است.

وی، کشورهای آسیایی را مهمترین بازار صادراتی ایران در فراورده‌های یاد شده عنوان کرد و افزود: بطوریکه حدود ۸۵ درصد صادرات ایران به ترتیب به کشورهای سنگاپور (با ۳۹/۲ درصد)، چین (با ۲۵/۹ درصد)، کره جنوبی (با ۱۳/۴ درصد)، هند (با ۴/۳ درصد) و ژاپن (با ۲/۵ درصد) اختصاص دارد.

ولی بیگی با اشاره به اینکه یکی از مشکلات فعلی ایران، آلودگی هوای شهرهای بزرگ کشور بویژه تهران است که معضلات بسیاری برای کشور بوجود آورده اظهار کرد: مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که بخش عمده‌ای از آلودگی هوای کشور از طریق استفاده از سوخت‌های پاک قابل برطرف کردن است. بطوریکه بر اساس گزارش ترازنامه انرژی سال ۱۳۸۹ کشور بخش حمل و نقل با تولید ۴۸/۳ درصد از کل انتشار NOX، ۸/۹۶ درصد CO، ۹/۴۷ درصد N2O، ۷/۷۹ درصد CH4 و ۸۶/۸ درصد از ذرات معلق، دارای بیشترین سهم در انتشار انواع گازها در میان بخش‌های مصرف‌کننده انرژی کشور می‌باشد.

وی ادامه داد: بخش‌های نیروگاهی و حمل و نقل بیشترین میزان انتشار SO_2 و بخش‌های نیروگاهی و خانگی، تجاری و عمومی بیشترین میزان انتشار CO_2 را در این سال به خود اختصاص داده‌اند. بخش‌های نیروگاهی، حمل و نقل و صنعت سهم به سزایی در تولید دی‌اکسید گوگرد ($۸۷/۶$ درصد) و اکسیدهای ازت ($۸۹/۴$ درصد) داشته‌اند. اطلاعات فوق نشان می‌دهد که بخش حمل و نقل کشور که عمدتاً مصرف‌کننده بنزین و گازوئیل می‌باشد نزدیک به نیمی از آلاینده‌های کشور را تولید می‌کنند.

مجری این طرح ادامه داد: بنابراین به نظر می‌رسد تولید محصولات GTL با عنایت به آلودگی کمتر و معضل آلودگی هوای کلانشهرهای کشور راهی به سوی خلاصی از معضلات فعلی است هر چند طرحی میان مدت است.

وی در خاتمه گفت: برای کشورهای دارای منابع عظیم گاز طبیعی از جمله ایران این موضوع نیز قابل توجه است که هرچند LNG و GTL بازارهای متفاوتی دارند، در صورتیکه از ذخایر کافی گازی بهره‌مند باشد، استفاده از هر یک از این فناوری‌ها مانع به کارگیری دیگری نخواهد بود.

مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی